

1987, 12. srpna – Sdělení VONS č. 673 „Rozsudek nad bratry Wonkovými potvrzen“ o usnesení Nejvyššího soudu ČSR potvrzujícím rozsudek Městského soudu v Praze nad Jiřím a Pavlem Wonkovými.

Ve dnech 6. a 7. srpna proběhlo v Praze u Nejvyššího soudu ČSR, před senátem ve složení předseda JUDr. Pavel Janda, přísedící JUDr. Václav Mrzena a JUDr. Marie Dojčárová, veřejné zasedání, při kterém bylo projednáváno odvolání bratrů Pavla a Jiřího Wonkových a jejich matky Gerty Wonkové. Odvolali se proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. května 1987, kterým byli odsouzeni k nepodmíněným trestům odnětí svobody. Pavel Wonka byl odsouzen podle §§ 156 odst. 2, 154 odst. 2 a 100 trestního zákona 21 měsíci v II. NVS a třem rokům ochranného dohledu podle § 2 odst. 1 zákona o ochranném dohledu. Jiří Wonka byl odsouzen podle § 100 odst. 1a tr. z. k dvanácti měsícům odnětí svobody v I. NVS. Rozsudek městského soudu byl potvrzen v plném rozsahu, a to i přesto, že obhajoba vznesla několik závažných námitek, s nimiž se soud vypořádal svérázným způsobem.

Oba dva bratři podali v průběhu vyšetřování námitku podjatosti vůči prokurátorovi Krajské prokuratury v Hradci Králové, JUDr. Josefu Valentovi. Rozhodnuto bylo pouze o námitce Pavla Wonky, zatímco námitka Jiřího Wonky, která byla podávána později a byla jinak zdůvodněna, zůstala bez odpovědi, čímž došlo k tomu, že obžaloba podaná krajským prokurátorem je de facto neplatná. Soudce Janda tuto skutečnost pominul tvrzením, že když byli oba bratři uznáni vinnými ze žalovaných skutků, není rozhodující, který prokurátor obžalobu podával. Dále soud nevzal v úvahu námitku obhajoby, že kdyby Pavel Wonka chtěl pobuřovat, vybral by si jiné objekty, nikoliv státní orgány, jimž byla jeho podání adresována. Další údajný trestný čin, pro nějž byl Pavel Wonka souzen, měl spočívat v tom, že vystrčil jičínského soudce Záveského¹ z bytu, když tam přišel provádět exekuci. Obhajoba dokázala, že soudce v tomto okamžiku nebyl veřejným činitelem,

protože proti němu byla Pavlem Wonkou vznesena námitka podjatosti, která nebyla nijak řešena. S tímto argumentem se soud vyrovnal tvrzením, že soudce Závěský je veřejným činitelem za jakýchkoliv okolností. Pavlovo podání týkající se npor. Klimeše z Černého Dolu bylo soudem rovněž kvalifikováno jako trestný čin: Pavel Wonka žádal o prověření jeho činnosti vzhledem k tomu, že npor. Lubomír Klimeš je podezříván z trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 tr. z. Fakt, že inspekce ministerstva vnitra údajně neprokázala, že by npor. Klimeš kradl, ovšem není důkazem, že by P. Wonka npor. Klimeše hrubě urazil nebo pomluvil a tím tedy spáchal trestný čin podle § 154 odst. 2. Prokurátor JUDr. Antonín Navrátil v závěrečném návrhu požadoval zamítnutí všech odvolání a v případě, že by tomuto návrhu soud nevyhověl a vynesl jiný rozsudek, aby byl velice shovívavý. Toto tvrzení považovala obhajoba za další důkaz toho, že zjevně nebyl splněn požadavek společenské nebezpečnosti jednání bratrů Wonkových.²

Předseda senátu v odůvodnění usnesení uvedl, že obžalovaní nemají žádné morální ani občanské právo se odvolávat na tzv. nové myšlení a úsilí o přestavbu – jak činí –, neboť nové myšlení a přestavba jsou záležitostmi čestných občanů. Není ovšem zřejmé, kdo pověřil JUDr. Jandu, aby rozhodoval o tom, kdo je a kdo není čestným občanem a kdo má morální a občanské právo dovolávat se nového myšlení a přestavby.³

Informace o Chartě 77, r. 10, 1987, č. 11, s. 8–9.

POZNÁMKY

¹ Celým jménem JUDr. Jiří Závěský.

² Jiří Wonka v závěrečném slovu před Nejvyšším soudem ČSR mj. uvedl: „Narodil jsem se 2 roky po Únorovém vítězství. Jiný společenský řád než socialistický tedy neznám, a i když k němu mám výhrady, přijal jsem ho za vlastní. Žil jsem rád, s radostí jsem pracoval, byl jsem stále v činnosti, nyní mám za sebou 1 rok žaláře a tato skutečnost mě poznamenala na celý život. Jsem poznamenán i zdravotně. V zaměstnání mi bylo znemožněno pracovat na bývalém

místě. V očích své dcery jsem trestaným člověkem. Může pětileté dítě pochopit, že jeho otec byl ve vězení nevinně? A já ve [sic] své nevině trvám, jsem přesvědčen o tom, že jsem se nedopustil ničeho zlého. Jestliže mně bylo možno přesto odsoudit na 1 rok nepodmíněně, pak něco někde není v pořádku. [...] Proč se u nás těžko žije lidem, kteří chtějí opravdu žít? Ani já, ani nikdo jiný si nevybral společnost, do které se narodil. Ale jakmile jsme dospěli, neseme za ni svůj díl zodpovědnosti, hodnotíme ji a snažíme se o její změnu k lepšímu. Je absurdní, když vláda očekává a přímo požaduje od svých občanů jen přátelský postoj k režimu, jehož jménem vládne, a jakékoliv ‚nepřátelství‘ vůči němu chápe jako dokonany trestný čin! V odůvodnění rozsudku městského soudu jsem já a můj bratr charakterizováni mezi jiným jako lidé přehnaně vztahovační, s pocitem křivdy. Nenapadla [sic] mě však otázka, jestli to není sám čsl. stát, který je až chorobně vztahovačný a citlivý na všechno!“ LP, Sb. VONS, inv. č. 334, sign. II/4, kart. 57.

³ K případu Jiřího a Pavla Wonkových viz dále sdělení VONS č. 536, 544, 585, 625, 626, 638, 640, 648, 649, 667, 673 a 859, dokumenty č. 539, 547, 588, 628, 629, 641, 643, 651, 652, 670, 676 a 863.